

Uittreksel uit conceptverslag commissie RWK van 25 oktober 2021 tbv begrotingsbehandeling PS 8 november 2021 (inclusief behandeling advies GS op aangehouden moties positief rekeningenresultaat)

4. A–Agenda Algemeen

4.a. Begroting 2022

Dhr. **Wijmenga** (CDA) houdt een algemene inleiding over de crisis op de woningmarkt en de duurzame energieopwekking en over de wijze waarop oplossingen moeten worden bedacht. Met ongewijzigd beleid zoals bijvoorbeeld opgenomen in het Masterplan Wonen en in de begroting 2022, kunnen beide crises niet worden opgelost en zullen de resultaten hetzelfde en onvoldoende zijn en blijven. Het relevante beleid moet op creatieve en innovatieve wijze herijkt worden, het Masterplan Wonen is onvoldoende om een krachtig herstel te initiëren. Het afschaffen van de verhuurdersheffing zou een goede start zijn.

Mw. **Alberts** (SP) is benieuwd of het CDA drie oplossingen kan noemen die tot de beste resultaten leiden. De verhuurdersheffing is een Rijksaangelegenheid.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) meent dat het afschaffen van de verhuurdersheffing een eerste grote stap is. Daarnaast moet er ruimte zijn in het buitengebied om woningen te kunnen bouwen, want binnenstedelijke locaties zijn onvoldoende of te complex. Parallel is een breed scala aan maatregelen nodig, zoals betere vervoersmogelijkheden en het stimuleren van thuiswerken. Erkend wordt dat dit geen innovatieve gedachten zijn, daarom wordt een brainstormsessie voorgesteld met het oog op verbreding van de agenda.

Dhr. **Muurlink** (PvdA) vraagt het CDA om echt concrete en innovatieve voorstellen te doen om de woningmarkt te stimuleren.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) meent dat door met elkaar te discussiëren, in gesprek te gaan en na te gaan denken, er goede ideeën kunnen ontstaan.

Dhr. **Mulder** (D66) heeft deze voorstellen van het CDA al vaker gehoord in eerdere vergaderingen. Welke innovatieve ideeën heeft het CDA zelf?

Dhr. **Wijmenga** (CDA) meent dat opnieuw moet worden beoordeeld of meer woningen kunnen worden gebouwd op locaties in natuurgebieden/BPL en dat de gemeenten meer vrijheid moeten krijgen om zelf een afweging te maken. Gaan GS op de automatische piloot door of gaan zij ook creatief kijken naar meer mogelijkheden in de provincie?

Dhr. **Klein** (CU) is blij met de stap naar nieuwe indicatoren in de begroting die de sturingsmogelijkheden van PS doen toenemen. De uitgaven voor het borgen van de energieinfrastructuur lopen terug van 4,5 miljoen euro dit jaar naar 800.000 euro in 2022. Dat is een vreemde ontwikkeling gezien de grote opgave voor energieopwekking en problematiek rond netschaarste. Wat voegt een nieuwe opstelling van een omgevingsagenda voor het landsdeel Noord–West op bovenregionaal niveau toe? Waarom begeleidt de provincie expats bij het zoeken naar woonruimte buiten Amsterdam in plaats van bijvoorbeeld doelgroepen zoals jongeren en starters?: Kunnen GS de voortgang opvang asielzoekers toelichten?

Dhr. **Muurlink** (PvdA) vindt de begroting een stuk beter leesbaar dan voorheen. De beleidsindicatoren zijn desgevraagd verbeterd en daar is men tevreden over. Wonen en energie: het woningtekort begin 2021 in Noord-Holland bedraagt 5% en dat moet worden verlaagd naar maximaal 2%. Daarom wordt meer geld beschikbaar gesteld voor versnelling van de woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen en dat wordt ondersteund, maar de PvdA verzoekt nadrukkelijk om meer betaalbare en sociale woningen te bouwen. Niet in de begroting maar in het Masterplan Wonen wordt incidenteel 100 miljoen euro gereserveerd, maar daar is nog geen dekking voor. Daarover moet nader gesproken worden. Men is tevreden met het instellen van twee reserves voor duurzame elektriciteit en warmtetransitie om de kosten te dekken van relevante stimuleringsactiviteiten. De EU gaat uit van een CO₂-reductie van 55%. Voorgesteld wordt om in IPO-verband deze ambitie ook voor de provincies te verhogen. De PvdA is voornemens om samen met D66, GL en PvdD een motie in te dienen over energiearmoede waarbij de provincie de regie moet nemen.

Mw. **Alberts** (SP) verzoekt de SP toe te voegen aan deze motie. Zijn GS van mening dat er voldoende geld is gereserveerd om de klimaatdoelen te halen in de komende vier jaar? Het verduurzamen van woningen kost veel geld.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of de SP het door JA21 voorgestelde provinciale isolatiefonds gaat steunen.

Mw. **Alberts** (SP) vindt dit fonds te beperkt gezien de focus op middenklasse koopwoningen, dus steunt dit nog niet, tenzij dit wordt verbreed naar sociale huurwoningen.

Mw. **Van Wijnen** (GL) vraagt of de SP meer geld beschikbaar zou willen stellen.

Mw. **Alberts** (SP) bevestigt dit, met name om de energievraag te verminderen. De uitdrukking 'alles hoort bij elkaar en alles hangt met elkaar samen' komt niet terug in de begroting, er zitten zelfs schotten tussen de diverse programma's. Wellicht kunnen andere programma's ook bijdragen aan het behalen van specifieke (klimaat-) doelen, zoals bij vervoer en het terugdringen van autogebruik. Hoe kan deze verbinding tot stand worden gebracht?

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) benadrukt dat ook experts voorstellen om de klimaat- en biodiversiteitscrisis in samenhang aan te pakken, omdat anders geen van beide wordt opgelost en de kosten extra oplopen. Biodiversiteit en natuurinclusiviteit zijn geen direct doel van het programma OV-knooppunten, maar wel een 'meekoppelkans', dat lijkt echter minder te betekenen dan koppelkans. Het gebruik van specifieke termen zal in de PS-vergadering nader geadresseerd worden. De provincie streeft naar vergroening van de OV-knooppunten, want dat draagt bij aan klimaatadaptatie, gezondheid, natuur en inclusief bouwen. De volgende vragen komen op tafel: waarom worden hiervoor specifieke knooppunten benoemd en geldt deze inzet niet voor alle knooppunten? De zin: "De discrepantie op het gebied van ontwikkeling van natuur en landschap kan worden verklaard doordat deze ontwikkeling grotendeels wordt bepaald door externe beïnvloedingsfactoren." Zijn GS bereid deze tekst aan te passen en te nuanceren? Zo niet, dan wordt een amendement overwogen. Het is niet bekend hoeveel natuurinclusieve woonwijken en bedrijventerreinen er intussen bij zijn gekomen omdat dit een taak van gemeenten is, maar beleid moet geëvalueerd worden alvorens het kan worden bijgesteld. Methaan is na CO₂ de belangrijkste oorzaak voor opwarming van het klimaat. De meest recente cijfers dateren van 2018, wanneer worden deze geactualiseerd? In MRA-verband wordt onderzoek gedaan naar energiearmoede, de provincie heeft geen eigen beleid omdat dit

onderdeel is van het gemeentelijk sociaal domein. Kan de provincie een coördinerende rol op zich nemen bij dit thema? De PvdD sluit zich aan bij de motie van de PvdA.

Dhr. **Mulder** (D66) constateert dat de doorstroom op de woningmarkt niet goed door de provincie is onderzocht, maar een dergelijk onderzoek zou wel kunnen bijdragen aan de voorgestelde creatieve insteek door het CDA en aan de gewenste betaalbaarheid van de PvdA. Kunnen GS aangeven of een dergelijk onderzoek in de provincie heeft plaatsgevonden?

Mw. **Van Wijnen** (GL) merkt op dat hier complexe taken mee samenhangen en de gemeenten hebben een belangrijke rol op de woningmarkt. Gemeenten doen hier wel onderzoek naar, misschien kunnen alle onderzoeken bij elkaar opgeteld worden om een provinciaal beeld te geven.

Dhr. **Mulder** (D66) is het ermee eens dat het een complex onderzoek is, want nagegaan zou moeten worden bijvoorbeeld wie naar woningen in een andere stad verhuist. Een onderzoek zou wel een goed beeld geven van de situatie, want dat ontbreekt tot op heden.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) vindt een analyse een goed idee, maar wat levert het op qua oplossingen?

Dhr. **Mulder** (D66) meldt dat het vooral gaat om het zichtbaar maken van hoeveel woningen aan welk specifiek segment worden toegevoegd. Wellicht kan een onderzoek helpen bij het nemen van de juiste besluiten. Hoe denken GS hierover?

Dhr. **Mangal** (DENK) stelt dat de woningcrisis nog lang niet is opgelost en de klimaatopgave is enorm groot. Waarom is de voorgestelde investering van 55 miljoen euro niet opgenomen in de begroting? De begroting wordt na 2023 vaag ingeschat. Welk effect heeft dit op de energietransitie? Verduurzaming is met name gericht op bedrijven, maar hoe moeten burgers de rekening gaan betalen van de stijgende energieprijzen? Hoe gaan GS deze mensen die vaak in slecht geïsoleerde huizen wonen, helpen? Er zal een motie worden ingediend om energieconciërges in te zetten, die van deur tot deur gaan om bewoners te informeren c.q. ter plekke te helpen. Uit onderzoek blijkt dit een efficiënte methode is om energie te besparen. Veel jongeren en starters kunnen geen woonruimte vinden om hun leven op te bouwen, wat doen GS voor deze groep en waarom ligt de focus op expats? Zijn er voldoende middelen uitgetrokken voor de opvang van asielzoekers in de komende twee jaren?

Mw. **Van Wijnen** (GL) geeft complimenten voor deze begroting vanwege de gelijkwaardige waardering van economie, natuur, landschap en wonen – in tegenstelling tot de twee voorgaande begrotingen – en voor de nieuwe indicatoren, zoals van het woningtekort. De zorgen over het oplopende woningtekort worden met het CDA gedeeld. Hoe wordt het Masterplan Wonen gefinancierd? Energie: over de huidige plannen is men tevreden, maar de ambitie kan hoger. Energiearmoede zal toenemen, daarom is men blij met het initiatief voor de aangekondigde motie, waarbij GL zich aansluit. Zij sluit aan bij de vragen over noodopvang asielzoekers.

Gedeputeerde **Stigter** benadrukt dat GS altijd nadenken en dat ook blijven doen, dat is vanaf het coalitieakkoord tot de dag van vandaag het geval, want de wereld staat niet stil en er ontstaan telkens nieuwe knelpunten, onder andere door corona en bij de energieinfrastructuur. De budgetten voor de energieinfrastructuur lopen niet terug, dat lijkt misschien zo vanwege de verdeling in meerdere posten. Het budget zal de komende tijd zelfs toenemen. De EU-ambitie voor 55% CO₂

reductie wordt ondersteund, dat is in IPO-verband al aangekaart, maar nog niet helder is hoe deze Europese ambitie moet worden gerealiseerd gezien de onzekerheden over de verdeling van bijvoorbeeld Europese instrumenten tussen lidstaten. Het Rijk zou de uitvoeringskosten van decentrale overheden voor de 49% doelstelling compenseren, maar dat is tot op heden nog niet gebeurd. Daarom bestaat er enige terughoudendheid bij provincie en gemeenten om de hogere EU-ambitie te omarmen. Energiearmoede is in de afgelopen weken een groter probleem geworden, maar in feite gaat het niet over energie, maar over armoede. Vanuit die invalshoek moet het vraagstuk benaderd worden. De gemeenten staan aan de lat voor de specifieke energiearmoede en de warmtetransitie gezien de koppeling aan het sociaal domein, dat zijn allemaal taken van gemeenten. Bij de RES wordt gewerkt aan een participatiekader en de focus hierin ziet tevens op energiearmoede, gebouwde omgeving en energietransitie. Het Servicepunt Duurzame Energie ondersteunt gemeenten bij energiebesparing in de bebouwde omgeving (zie ook motie 42, gericht op verduurzaming van woningen). In MRA-verband wordt beoordeeld wat gezamenlijk kan worden ondernomen om gemeenten te ondersteunen. De middelen voor het gehele Klimaatakkoord zijn niet toereikend, wel zijn de gereserveerde budgetten in de begroting voor de provinciale taak in de komende jaren voldoende. Het is zeker zinvol om naar mogelijke onderlinge samenhang tussen (uitvoerings-) programma's te kijken, maar teveel ambities in een keer willen realiseren leidt tot niets. Die samenhang is overigens al zichtbaar bij bijvoorbeeld het actieprogramma Klimaat en het programma duurzame mobiliteit en het verlagen van de CO2 belasting van vervoer. Ook bij stikstofprogramma's is dat het geval. Daarom wordt altijd ingezet op energiebesparing zowel in de bebouwde omgeving als in het bedrijfsleven. Binnenkort zullen PS informatie ontvangen over een initiatief voor een energiebesparingsakkoord gericht op energiebesparing bij bedrijven, dat met alle gemeenten in de provincie wordt gesloten. De vraag van de PvdD over de methaanrapportage 2018 wordt schriftelijk beantwoord.

Gedeputeerde **Olthof** meldt dat er gemiddeld 140% (harde en zachte) plancapaciteit beschikbaar is om aan de woningbehoefte en -opgave te voldoen. In het Masterplan Wonen wordt zichtbaar hoe de provincie haar rol neemt bij het realiseren en bouwen van met name betaalbare woningen op locaties waar deze nodig zijn. Over dit masterplan gaan GS graag met PS in gesprek. Het landsdeel Noord-West is een gevolg van een opdeling in NOVI-gebieden door het Rijk, samen met Flevoland en Utrecht wordt de opgave afgestemd. Het helpen en faciliteren van expats bij het zoeken naar woonruimte heeft geen prioriteit meer en er zijn geen middelen voor beschikbaar gesteld. Noodopvang asielzoekers: er vindt onderzoek plaats in eigen gebouwen en met gemeenten wordt de mogelijke versnelling van noodopvanglocaties besproken, tevens om hen op hun verantwoordelijkheid dienaangaande te wijzen. De laatste stand van zaken hieromtrent zal aan PS worden gemeld. De explosieve stijging van huur- en koopprijzen van woningen en de marktwerking zullen in het masterplan een specifiek aandachtspunt zijn teneinde de betaalbaarheid te borgen voor mensen die nu niet in staat zijn om een dure huur en/of koopwoning te betrekken. De dekking van de 100 miljoen euro van het Masterplan Wonen wordt met PS besproken zodra de inzet van de provincie en de invulling duidelijk is. Op locaties waar woningen worden gebouwd, worden ook aspecten zoals een gezonde leefomgeving, duurzaam, groen en de relevante OV-knooppunten meegenomen. Niet alle knooppunten kunnen hierbij betrokken worden, dat zijn er te veel. Gemeenten met name in de regio Amsterdam, doen onderzoek naar hoe de woningmarkt in elkaar zit en functioneert. Hierbij wordt gekeken naar waar bewoners uit Amsterdam in de regio verhuizen. Ook de provincie heeft onderzoek laten doen (door de VU) en de database die hieruit voortvloeit, wordt momenteel verwerkt. Hopelijk kunnen PS hierover volgend jaar geïnformeerd worden. Maar het is belangrijk om niet alleen onderzoek te gaan doen, maar om nu daadwerkelijk aan de slag te gaan

en te gaan bouwen. Het begeleiden van starters en jongeren is een primaire taak van de gemeente, niettemin zal de provincie haar rol pakken via het Masterplan Wonen en gemeenten faciliteren om de juiste en betaalbare woningen te realiseren voor jongeren, starters en ouderen. In antwoord op vragen van de PvdD wordt gemeld dat nagegaan zal worden of het mogelijk is om het woord 'grotendeels' toe te voegen aan de tekst dat "de ontwikkeling van natuur en landschap 'grotendeels' wordt bepaald door vele factoren die buiten de directe provinciale beïnvloedingsfeer liggen." De gedeputeerde veronderstelt dat gemeenten al beschikken over de benodigde overzichten van natuurinclusieve woonwijken en bedrijventerreinen, maar er is nu gekozen om deze aanpak toe te gaan passen bij concrete projecten.

Tweede termijn

Dhr. **Wijmenga** (CDA) waardeert hetgeen het college de laatste jaren al heeft ondernomen, bijvoorbeeld het opstellen van het Masterplan Wonen. Dat wordt zeker gesteund, maar het levert te weinig op. Het lijkt onwaarschijnlijk dat met de tot nu toe genomen maatregelen voldoende woningen en duurzame energie gerealiseerd kunnen worden. Hoe worden nieuwe ideeën geïnitieerd?

Dhr. **Klein** (CU) is benieuwd naar de update over de opvang van asielzoekers. Wordt de tekst over de ondersteuning van expats uit de begroting verwijderd aangezien dit geen prioriteit meer heeft?

Dhr. **Muurlink** (PvdA) verzoekt DENK tijdig het aangekondigde amendement toe te sturen. Gemeenten moeten betrokken worden bij het voorkomen van energiearmoede en de provincie dient de rol van gemeenten te coördineren en diverse initiatieven te koppelen.

Mw. **Van Wijnen** (GL) sluit zich aan bij de PvdA. De hoop wordt uitgesproken dat de provincie gaat aantonen dat de mensen in (energie-)armoede niet worden vergeten.

Dhr. **Mulder** (D66) ziet uit naar de resultaten van het onderzoek door de VU. Hij begrijpt de prioriteit bij de expats zodanig dat de woonsituatie in de regio Amsterdam grote druk op de woningmarkt veroorzaakt.

Mw. **Alberts** (SP) constateert dat de armoede in Nederland structureel is en die wordt verder verhoogd door de hoge energieprijzen. Niet alles moet op een hoop worden gegooid, maar wel dient de onderlinge samenhang tussen programma's te worden beoordeeld, want soms is een en een drie, waardoor er meer voordelen en lagere kosten ontstaan.

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat het Rijk heeft aangekondigd energievergoeding aan te bieden aan de inwoners en gemeenten staan aan de lat voor het aanpakken van armoede in hun gemeente. De provincie zal uiteraard een verbindende rol spelen bij het uitwisselen van ervaringen en ideeën tussen gemeenten, dat gebeurt al via het Steunpunt Duurzame Energie, zodat iedereen er gebruik van kan maken. De uitleg van de SP over integraliteit van programma's wordt ondersteund. Beleidsmatig worden de thema's apart benaderd, maar in de uitvoering wordt nadrukkelijk de onderlinge verbinding gelegd en worden de verschillende doelstellingen gecombineerd.

Gedeputeerde **Olthof** meldt dat de begroting al is voorgelegd aan PS, maar nagegaan wordt of de relevante teksten kunnen worden aangepast. Het spreiden van expats over de regio zal zeker een

bijdrage leveren, maar dat is geen hoge prioriteit meer gezien de problemen van andere doelgroepen. Hij vraagt het CDA naar ideeën om meer woningen te bouwen, zoals voor jongeren.

Dhr. **Wijmenga** (CDA) verwijst naar het eerdere initiatiefvoorstel over de invulling van de RES met het voorstel van tijdelijke woningbouw met tijdelijke zonneweiden, zodat er meervoudige ruimtegebruik ontstaat. Heeft het college meer ruimte nodig van PS om extra slagen te kunnen maken? Wat zouden GS tegen de jongeren die een woning zoeken, zeggen?

Gedeputeerde **Olthof** verwijst naar het Masterplan Wonen waarin voorbeelden staan van de (nieuwe) rol van de provincie om de bouw van betaalbare woningen te versnellen. Samen met gemeenten worden complexe problemen en locaties beoordeeld.

De **voorzitter** concludeert dat de PvdA twee moties heeft aangekondigd, DENK een motie en de PvdD en CU een amendement voor het aanpassen van teksten in de begroting. Het verslag van dit deel van de vergadering wordt toegevoegd aan de vergaderstukken voor PS van 8 november a.s.

5. B-Agenda Algemeen

5.a. Brief GS aan PS inzake advies GS aangehouden moties begroting 2022

Dhr. **Muurlink** (PvdA) wil voorzichtig omgaan met de besteding van het beperkte rekeningresultaat vooral vanwege de enorme opgaven bij woningbouw en de energietransitie. Men ondersteunt het voorstel niet om 3,7 miljoen euro extra te reserveren voor aanvullende voorstellen en aangehouden moties. Deze moties en voorstellen zullen op dezelfde terughoudende wijze worden beoordeeld.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) sluit zich aan bij de PvdA. Men moet voorzichtig omgaan met het resultaat van 640.000 euro op een totale begroting van vele honderden miljoenen euro. Dit bedrag kan beter geparkeerd worden.

Mw. **Alberts** (SP) verwijst naar aangehouden motie 70/2021, extra investeren in openbaar vervoer en financieel ondersteunen van de concessiehouders bij de verwezenlijking van de duurzaamheidsdoelstellingen. Met het oog op de onderlinge samenhang van programma's had de motie zodanig beantwoord moeten worden dat ook het terugdringen van verkeer een belangrijke rol speelt bij de klimaatdoelstellingen want het over het geheel van klimaatopgaven en niet enkel over het verduurzamen van bussen.

Dhr. **Zoon** (PvdD) wil het GS-advies over de aangehouden moties bespreken in de commissie EFB op donderdagmiddag a.s.

Mw. **Van Wijnen** (GL) meent dat impactvolle projecten ook met een kleine financiële bijdrage vooruit geholpen kunnen worden. Deze kansen moeten zeker benut worden.

Dhr. **Kanik** (D66) sluit zich aan bij de PvdD.

Gedeputeerde **Olthof** meldt dat motie 70/2021 al eerder in MFB is besproken met het oog op de strekking van de motie om over te gaan naar zero emissie concessies en in het kader van het regionale mobiliteitsprogramma. Dat was de opdracht van deze motie. Dat zit in de planning en hiermee is de integraliteit gewaarborgd.

